

Megalakult az Unitárius Alkotók Társasága (UART) Budapesten

„Az ember több annál,
mint amit az ember alkotni tud”
(Balázs Ferenc)

Emlékezetes nap marad a magyarországi unitáriusok életében 2004. április 3-a. Ezen a napon alakult meg mintegy 20-25 érdeklődő részvételével a budapesti Bartók Béla gyülekezet Hógyes Endre utcai gyülekezeti termében az Unitárius Alkotók Társasága. Az eddigi legeredményesebb művészeti törekvés a beregi unitárius szórványból kinövő szabadelvű protestáns körben bontakozott ki.

A rendszerváltás utáni 15 évben (1989–2004) a **protestáns kör valóságos kulturális missziót folytatott a hazánkban alig-alig ismert unitarizmus tiszta tanainak a megismertetése céljából** és azért, hogy felkutatassa, és összefogja az unitárius vallásban nevelkedett és hitben élő gondolkodókat és alkotókat. Ezen tevékenység során komoly eredmények is születtek. A kör jól tudott sáfárkodni az adott talentumokkal, megragadott minden alkalmat a munkára pl. szabadelvű napok, **Partium-műhely**, évről évre kiosztott **Balázs Ferenc alkotói díjak**, a nagypénteki passiójáték.

Munkánkat nem mindig követte elismerés, hiszen ez az elkötelezettség nem mindenki számára volt szimpatikus. De úgy éreztük, hogy az évek során elég harcedzetek lettünk. Így határoztuk el, hogy egy évtizedes múltra visszatekintő folyóiratunkat, a Partiumot országos jellelűvé fejlesztjük és unitárius egyházunk égisze alatt folytatjuk tovább a szellemi és lelki építkezést.

Az elképzelést tett követte és így alakult meg először a keleti végeken UART mozgalom, néhány atyafi és velünk szimpatizáló alkotó részvételével. Ennek tagjai kezdetektől fogva Dusa Lajos, Ószabó István, Oláh András, Deák József, Felhős Szabolcs voltak, majd később csatlakoztak a csoporthoz Babosi László, Joó Adrián, Balogh Tibor, Vári Zsolt.

A zászlónkra két jelszót írtunk:

- szabadelvű unitárius szemlélet
- Balázs Ferenc és Ratkó József szellemisége

A Partium folyóiratunkban felvállaljuk hitelőseink (Bartók Béla, Balázs Ferenc) példamutató szellemiségét, hogy helyesen foglalhassunk állást a világ dolgaiban, társadalmi kérdésekben.

Nyitottak vagyunk minden velünk és ügyünkkel szimpatizáló alkotó felé. Így kerültünk kapcsolatba a Pesti Művészkлубbal, akik egy kis vérfrissítést hoztak az alakuló UART-ba. Ők is megismerkedtek törekvéseinkkel, világnézetünkkel, és el is fogadták azt. Vezető egyéniségeik részt vállaltak az UART vezetőségében és a Partium szerkesztőségében is (dr. Bánosi György, Batári Gábor, Rózsa Flores Eduardo, Bodrogi Péter, Gáspár Ferenc).

Az alakuló közgyűlést április 3-án egy hangulatos tavaszi tárlat közepette tartottuk meg. A tárlatot megnyitó **Gergely Felicián** bevezető szavai után az ideiglenes ügyintéző és levezető titkár, **Felhős Szabolcs** beszélt az UART előzményeiről, a beregi Partium-műhely kezdeményezéséről, majd ismertette az **alapszabály tervezetet**.

Az alapszabály elsőként rögzíti, hogy az UART a Partium-műhelyből bontakozott ki, a beregi unitárius szórvány alkotó tevékenységének kiteljesedéseként, amely az alkotó unitáriusok és szimpatizánsok műhelye kíván lenni.

Célkitűzésének elérése érdekében felvállalja a Partium folyóiratot, vitafórumok, szimpóziумok, és tárlatok szervezését, valamint a dunafüredi alkotótábor létrehozását. Vállalja a Balázs Ferenc szellemi és lelki örökségét és példaképeink Bartók Béla, Frank Lloyd Wright, a két meghatározó művész, akik igazi unitárius alkotók, akiknek közös vonása a tiszta forrás és az önálló gondolkodás. Értékeinkből megőrizük a Balázs Ferenc alkotói szintjét.

Terveink között szerepel egy évkönyv kiadása, egy irodalmi és művészeti kávéház kialakítása, egy egyházi lexikon kiadásának elősegítése, ill. egy egyháztörténelmi múzeum beindításának megalapozása.

Testvéri kapcsolatot kell kiépíteni a másik unitárius egyesülettel, a **Dávid Ferenc Egylettel**.

Az alapszabály és a program megvitatása után sor került a **megújult Partium-szerkesztőség összeállítására is**. A szerkesztőség abban állapodott meg, hogy ketős rovatvezetők szerkesztik a kibővült folyóiratot.

Végezetül az egyesület tisztségviselőinek a megválasztására került sor.

Az egyesület elnökévé Szinte Gábor festőművész tanárt választotta meg a közgyűlés.

A titkári teendőket **Gergely Felicián** látja el, a megbízott ügyintéző titkár, **Felhős Szabolcs** közreműködésével.

Az évközi munkát a **választmány** végzi, melynek sorraiban köszönhetjük a megválasztott elnökség mellett, **Kelemen Miklós** és **Léta Sándor** lelkes urakat, **Gáspár Ferenc** ifjúsági író és könyvkiadót, **Bánosi György** tanár urat, **Nézó László** szerkesztőt, **Tirnován Tamás** és **Sikó Agnes** képzőművészeket.

Létre kívánjuk hozni az **UART ifjúsági tagozatát** is. Itt üdvözölhetjük **Dárdai Balázs** építész, **Bodrogi Péter** ifjúsági szervezőt, **Mogyorósi Dénes** költő jogászhallgatót, **Dárdai Barnabás** szobrászt, **Joó Adrián** filozófushallgatót, **Felhős Koppány** vízépítő mérnök fotóművészt, **Balogh Tibor** grafikusművészt, **Vári Zsolt** festőművészt, valamint **Zoltáni Zsolt** és **Tót Attila** zenészeket.

Székhelyünk és címünk:

Heltai Gáspár Unitárius Könyvesbolt
1054 Budapest, Alkotmány utca 12.

A közgyűlésen jelen volt és üdvözölte az egyesület megalakulását **Medvigy Endre** is, aki felajánlotta az ITASZ (Irodalmi Társaságok Szövetsége) és a Magyarok Világszövetsége segítségét (rendezvények szervezése, terem stb.).

A közgyűlés hosszas eszmecsere után egyhangúlag elfogadta az alapszabályt és ezzel az UART megalakulását.

Ezek után az elnök megnyitotta a Tavaszi Tárlatot.

Szeretnénk, ha közös munkálkodásunkat a felvállalt Balázs Ferenc-i örökség hatná át. Szavaival élve: „A **vallás megadja az én életem célját; a tudomány hozzásegít az eléréséhez; a művészet alkalmat ad, hogy benne gyönyörrel elmerüljek.**”

„Az én imígy teljese váló élettemben várom Istent, hogy kinyilatkoztassa magát.”

Felhős Szabolcs

Tavaszi tárlat

Az előzetes beharangozásnak megfelelően április 3-án megnyílt az Unitárius Alkotóművészek I. Tárlata. Mindjárt a bevezetőben el kell mondanom: **nem olyan lett, amilyenek reméltük!** Kisebbségesebb kevésbé színvonalas lett. Az embert mindig érhetik meglepetések! Nemcsak jók, hanem rosszak is. Számomra ez ez volt.

Először is **nem mindenki jött el, akire számítottunk!**

Nem olyan nivós kollekciót küldtek be, mint amelyet elvártunk.

Pl. **Tirnován Ari Vid** nagy szobrászművész barátunk csak egy EU-emblémát küldött. De a **beregi naiv művészek** kollekciója is lényegesen elmaradt – darabszámra és színvonalra is – attól, amit az előzetes beharangozások alapján reméltünk.

Summa summárum sikerült egy jó **kis minitárlatot** – amolyan iskolai **önképzőköri gyűjteményt** – összehoznunk. Ezt azért írom meg ilyen keményen, hogy tanuljunk belőle, és a továbbiakban egy kicsit komolyabban vegyük ezeket a dolgokat. Egyébként nincs értelme az egésznek!

Nem folytatom tovább a bírálatot, remélem, hogy akit illet az magára veszi és levonja belőle a tanulságokat. Akit pedig nem illet, attól elnézést kérek. Nem volna szerencsés ugyanis csak a korholással foglalkozni, mert **sok üdítő kivétellel is találkozhattunk** ezen a kiállításon, a Hőgyes Endre utcai Bartók Béla gyülekezet termeiben. Számomra ilyenek voltak **Sikó Agnes** pécsi művésznő akvarelljei, amelyek finom színeikkel, művészi tökélyre való törekvésükkel a revelláció erejével hatottak rám. Nagy öröm volt számomra, hogy ezeket a szép, de visszafogottan szerény alkotásokat láthattam. (A Tettei táj, az Öröm, a Virágok I. és II. c. képeire gondolok). Nem kevésbé kellemes hatást gyakoroltak rám **Ébert Yvonne** budapesti művésznő alkotásai is, amelyek absztrakt stílusú, bonyolult formanyelvű és gazdag gondolati tartalmú alkotások voltak. Apollinaire-versillusztrációk, Jeanne D'Arc és Tavasz c. temperaképe talán több figyelmet, jobb megvilágítást érdemeltek volna. Nagy megtiszteltetés lenne számomra, ha a legközelebbi **Őszi Tárlaton** (ez év októberében) piktúrájának, vagy grafikáinak gazdagabb ouvre-jével is megismerkedhetnénk. **Jánoscsák Mária** (Pusztadobos) 2 db naiv képével szerepelt. A Petőfi hazatérése és a Falu c. képekkel. Érdekes látásmódról tesz tanulságot, egy kissé visszafogott színvilággal dolgozik. Tőle is több és talán nagyobb formátumú alkotásra lett volna szükség ahhoz, hogy közelebb kerüljünk képi, gondolati világához. **Lakatos László** (Vásárosnamény) Cigánynő és Dandos Gyula c. képeivel szerepelt. A Cigánynő c. képe egész jó, bár eléggé konvencionális eszközökkel dolgozik. Kíváncsiabb lettem volna egy eredetibb, autentikusabb cigánynő-ábrázolásra. Olyanra, amilyen az ő benső világában él. Akkor lett volna ennek átütő ereje. De így sem volt rossz. Úgy gondolom azonban, hogy igazi kifejezési eszközrendszerét, sajátos nyelvét még ezután kell megtalálnia. **Vári Zsolt** (Tarpa) két női feje közül véleményem szerint a II. számú a sikerültebb. Az I-es inkább egy közismert grafikai megjelenítés utánérzésének tűnik. Egy olyan embernek, aki művész akar lenni, vigyázni kell arra, hogy ne essen mások stílusa utánzásának bűvöletébe. Krisztus-képe egy kissé elgondolkodtató. Nem tudom, hogy egy ennyire meggyötört, corpusszal mit akart kifejezni, a közismert Krisztus-képekkel szemben? **Balogh Tibor** (Tiszadob) Dobi részlet c. tusrája érdekes, de tőle is még több művet kellett volna látni, hogy tehetsége igazi ízére ráérezhessünk. A sort megint egy nagyon üdítő, friss élményeket nyújtó, de ugyanakkor nagyon visszafogott nefelejcskék és fehér színvilágú képegyüttessel zárhattuk, amelyet **Miklós Rozália** küldött be Szegedről. Az alkotások címe is nagyon szerény: Virágoskék, Vízpart. De mind a kettő nagyon emlékezetes és feledhetetlenül szép alkotás. Gratulálunk hozzá! Mint ahogy mindenkinek, aki fáradozott és serénykedett a Tárlat sikerre vitele érdekében. Reméljük, hogy a kissé bizonytalan kezdet után **az ez év október elején nyíló Őszi Tárlat** már sokkal átütőbb sikert fog aratni. Mert azon több művész, több alkotás és nagyobb formátumú művek is megjelennek majd. Ennek előkészítése, színvonalas megrendezése már a kiállítás megnyitásával egy időben megalakult UART (Unitárius Alkotóművészek Társasága) megtisztelő feladata és felelőssége lesz.

Krónikás

Lapzárta után

Dunántúli Unitárius

Egyházközség

– Húsvéti ünnepünk jó hangulatban telt, örömteli meglepetést okozott a székesfehérvári istentisztelet, ahol húszan gyűltünk össze.

– Az elmúlt hónapokban a Pécsi Tudományegyetem Valástudományi Tanszéke több alkalommal kerekasztal-megbeszélést tartott különböző témák kapcsán, számos egyetemi hallgató és lelkész jelenlétében, melyeken jómagam is teljes jogú lelkészként vehettem részt.

– Újabb testvér-egyházközségi kapcsolatunk működőképes, élő kapcsolatot tartunk fenn az Oregon állambeli ashlandi unitárius univerzalista gyülekezet lelkészével és gyülekezeti tagjaival.

– Április 25-én, Polgárdiban, utolsó útjára kísértük és eltemettük Tóth Lajos 83 évet élt testvérünket. Lajos bácsi a polgárdi egyházközség lelkes és fáradhatatlan híve volt, igen sokat tett az egyházközségéért. Emléke legyen áldott, adjon számára a Jó Isten csöndes pihenést az anyaföld ölében, lelkének örök életet, hozzátartozóinak vigasztalást.

– Május 15-én gyülekezeti kiránduláson, piknikezésen vettünk részt a Pécs melletti Malomvölgyi-tónál.

Máté Ernő lelkész